

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.21.629/2015/6.szám

A Kúria a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Karczub Péter ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr. Simoray Krisztina ügyvédáltal képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 30.P.105.546/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.641.851/2014/6. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és külön felhívásra térítsen meg az államnak 150.000 (egyszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a 2006. július 8-án bekövetkezett közlekedési balesetével összefüggésben keletkezett nem vagyoni kárát érvényesítette az alperessel szemben. Arra hivatkozott, hogy a baleset azért következett be, mert az alperes által biztosított személygépkocsi vezetője, S.P. szabálytalanul előzött, áttért a felperes bal oldali haladási sávjába, ahol először a felperes gépkocsijával, majd nekicsapódva a jobb oldali forgalmi sávban haladó Zs.M. által vezetett személygépkocsival ütközött. A baleset következtében S.P. és két utasa a helyszínen életét vesztette, a felperes és a másik gépkocsi harmadik utasa nyolc napon túl gyógyuló súlyos sérüléseket szenvedett.

A Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztálya határozatában megállapította, hogy S.P. cselekményével megszegte a KRESZ 34. § (1) bekezdés a) pontját és a baleset kizárólag az ő magatartásával okozati összefüggésben következett be, az elkövető halála miatt a

nyomozást megszüntette.

A felperessel szemben S.Gy. pótmagánvádló vádindítványa alapján indult büntetőeljárásban a bíróság a 2009. július 7. napján jogerőre emelkedett ítéletével a felperest a vád alól felmentette.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és elévülésre hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a baleset 2006. július 8. napján történt, ekkor a felperes követelése esedékessé vált és megkezdődött az elévülés. A felperes csak 2012. május 22. napján nyújtotta be a kárbejelentését az alpereshez, ezért az öt éves elévülési időn túl érkezett a követelése. Az a körülmény, hogy a felperes büntetőeljárás hatálya alatt állt 2009. július 7. napjáig, a jogerős felmentő ítélet meghozataláig, nem tekinthető olyan menthető oknak, ami az elévülés nyugvását eredményezné. A kártérítési igény bejelentésének nem előfeltétele a folyamatban lévő büntetőeljárás lezárulása, és a felperes a baleset után pár hónappal később már nem volt olyan egészségi állapotban, amely akadályozta volna a kárbejelentés megtételében. A nyomozást megszüntető határozatból már tudhatta, hogy a baleset az alperes által biztosított gépjármű vezetője jogellenes magatartása miatt következett be. Nem merült fel olyan tény, vagy adat, amely alapján megállapítható lenne, hogy a felperes más menthető okból nem tudta volna kárigényét az elévülési időn belül érvényesíteni. Utalt arra, hogy az adott esetben a Ptk. 360. § (4) bekezdése azért nem alkalmazható, mert a nyomozás az elkövető halála miatt megszüntetésre került, a bűncselekmény elkövetése ezért nem volt megállapítható, a bűncselekmény büntethetőségének elévülésével kapcsolatos határidő hosszabbodás fel sem merülhet. Utalt arra is, hogy a felperes a büntetőeljárás során jogi képviselővel járt el, ezért az a hivatkozása, hogy „nem tudta, hogy ilyet kérhet” nem fogadható el menthető okként.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helytálló az érdemi döntése, ezért azt helyes indokaira való utalással helybenhagyta. Rámutatott arra, hogy az elévülés kezdő időpontja a baleset időpontja, a felperes kárt szenvedett, „károsultként a veszélyes üzem felelősségi szabálya alá került”, amely a kártérítési követelés elévülését három évben határozza meg, azonban a keresetlevelet csak 2013. november 29-én nyújtotta be, az elévülési határidőn túl. Az adott esetben a felperes a bűncselekménnyel okozott kár szabályaira hivatkozott; e körben arra mutatott rá, hogy a konkrét szituációban, a releváns körülmények, a konkrét tényállás alapján kell vizsgálni azt, hogy az adott cselekmény megvalósít-e bűncselekményt, annak büntetőjogi elévülése mikor következik be. A

felperes álláspontja szerint S.P. bűncselekményt követett el, azonban az elkövető meghalt, ránézve a büntethetőség elévülése meg sem kezdődött. Nincs olyan időpont a Ptk. 360. § (4) bekezdése alapján, amely az elévülési határidőt meghosszabbította volna. Kiemelte, hogy a pótmagánvádas eljárásnak nincs kihatása arra, hogy a felperesnek milyen igénye van az alperessel szemben.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és kérte az ítélet megváltoztatásával az alperes felelősségének és a balesetért való helytállási kötelezettségének a megállapítását, és a kereset szerinti marasztalását.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet téves jogértelmezésen alapul. Hivatkozott arra, hogy a károkozó halála - vagy akár más, a büntetőjogi felelősségre vonás anyagi jogi, vagy eljárásjogi akadálya - nem képezheti a polgári jogi igény elbírásának akadályát. E körben pedig a tényállás a mérvadó - amit az ítéletek kellő részletességgel tartalmaznak -, az pedig nem releváns, hogy az elkövető meghalt és megszüntették az eljárást, mert magát a cselekményt kell értékelni. A másodfokú bíróság ítéletében maga is arra hivatkozott, hogy a konkrét szituációban, a releváns körülmények, a konkrét tényállás alapján kell vizsgálni az esetet, így azt, hogy a cselekmény megvalósít-e bűncselekményt. Ugyanakkor az indokolási kötelezettségét sértette meg a jogerős ítélet, amikor azt az álláspontját, miszerint „eleve” fel sem merülhet ennek vizsgálata, nem indokolta meg. A Ptk. nem követeli meg a jogerős büntető határozatot a kártérítési igény érvényesítéséhez, a büntető ítélet hiánya nem köti a polgári perben eljáró bíróságot és a Ptk. 360. § (4) bekezdésében írt rendelkezés éppen a károsultak érdekérvényesítését könnyíti meg. A felperes álláspontja szerint az adott esetben a baleset során elkövetett és megállapítható bűncselekmény 8 év után évül el, a 2006. július 8-i balesethez képest a kárbejelentés pedig 2012. május 22-én történt. Amennyiben az igényérvényesítésre mégis az öt éves határidő vonatkozna, abban az esetben pedig megállapítható az elévülés nyugvása; a felperessel szemben büntetőeljárás volt folyamatban, amely 2009. július 7-ig tartott. A felperes arra is hivatkozott, hogy a bíróság az ítéletében a felperes összes megjelölt jogcímére, azoknak a vizsgálata nélkül, kiterjesztette az elévülést, azonban a felperes az egészségi állapotának végleges kialakulásáig nem volt tisztában azzal, hogy milyen életminőségi romlással jár az állapota. A felperes post-traumás megbetegedése szakértői kérdés és „amíg egy károsodás nem következik be, és nem válik felismerhetővé, arra nézve jogot sem lehet alapítani”. A bíróság tévesen a felperes terhére értékelte azt a körülményt, hogy jogi képviselővel járt el a büntetőeljárásban; az indokolás szerint maga a tény elegendő annak megállapítására, hogy a felperes minden körülménnyel tisztában volt jogainak érvényesítésében. Ez a megállapítás azonban sommás és megalapozatlan.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az nem volt vitás a perben, így a felülvizsgálati eljárásban sem, hogy a felperes károsodása 2006. július 8-án, a baleset bekövetkezésekor következett be. A felperes a keresetében a balesettel kapcsolatban felmerült nem vagyoni kárait érvényesítette, a követelése a baleset időpontjában esedékessé vált. A kártérítés a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdéséből következően a károsodás bekövetkezésekor nyomban esedékes, a kártérítési követelés elévülése a károsodás bekövetkezésekor nyomban elkezdődik [Ptk. 327. § (1) bekezdés]. Az adott esetben az sem volt vitás, hogy a felperes követelése veszélyes üzemi károkozásból ered, és azt a felelősségbiztosítási szerződésen alapuló helytállási kötelezettségre hivatkozással érvényesítette az alperessel szemben a bíróságnál 2013. november 29-én benyújtott keresetében. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az igényérvényesítésig a speciális három éves, de még az általános öt éves elévülési idő is eltelt, ebből pedig következik, hogy a követelés bírói úton nem érvényesíthető [Ptk. 325. § (1) bekezdés].

Az elévülési határidőn túl előterjesztett kereset kapcsán a bíróságok vizsgálták a felperes által hivatkozott Ptk. 360. § (4) bekezdésének alkalmazhatóságát és az volt az álláspontjuk, hogy miután meghalt az elkövető, így a büntethetőség elévülése meg sem kezdődött, és nincs olyan időpont, amely az elévülési határidőt meghosszabbította volna. A Ptk. 324. §-ának (1) bekezdésében írt, a követelések elévülésére vonatkozó öt éves határidő csak jogszabály eltérő rendelkezése hiányában irányadó. Ilyen eltérő rendelkezést tartalmaz a Ptk. 360. § (4) bekezdése; a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti igény elévülése nem következik be addig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül. Az adott esetben azonban az alperessel szemben érvényesített kártérítési követelésnél azért nem volt jelentősége a Ptk. 360. § (4) bekezdésének, mert a felperes követelésének a jogcíme nem bűncselekménnyel okozott kártérítés, hanem a felelősségbiztosítási szerződésen alapuló helytállási kötelezettség. Arra helyesen hivatkozik a felperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy az adott esetben nem annak volt jelentősége a Ptk. 360. § (4) bekezdésének alkalmazhatóságánál, hogy az elkövető meghalt; a büntetőeljárás megindítása a kártérítési igény érvényesítésének nem előfeltétele, de az elítélés hiánya sem befolyásolja a kártérítési felelősség megállapítását, mert azt a polgári jog szabályai szerint kell elbírálni, és csak e körben van jelentősége a másodfokú bíróság

által is hivatkozott tényállás megállapításánál, a bekövetkezett káresemény körülményeinek.

A bíróságok helyesen vizsgálták a felperes által hivatkozott elévülés nyugvásának a feltételeit is, és erről helyesen döntöttek. A károsodás megtörténte objektív tény, független attól, hogy a károsultnak arról volt-e tudomása, és az elévülési idő kezdetére nem hat ki az, hogy a károsodásról a károsult - bármely okból - csak később szerez tudomást. Az elévülés szempontjából azonban már jogi jelentősége van a károsodásról való tudomásszerzésnek és egyéb olyan jogilag jelentős körülménynek, amelyek alapján megállapítható, hogy a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni a követelését. Helytállóan állapította meg a bíróság, hogy a felperessel szemben megindított büntetőeljárás nem tekinthető nyugvást eredményező menthető körülménynek, mert a felperesnek már a nyomozást megszüntető határozatból ismerete volt a baleset bekövetkezésének körülményeiről, így arról, hogy kivel szemben kell érvényesítenie a kárigényét, ahogy a baleset miatti egészségkárosodásáról is tudott. Arra helytállóan hivatkozik a felperes, hogy a bíróság tévesen értékelte a terhére, hogy a büntetőeljárás során jogi képviselője volt; ennek valóban nincs jelentősége a polgári jogi igény érvényesítésénél.

A felperes arra is hivatkozott, hogy a kárai, így a post-traumás egészségkárosodásával kapcsolatban még pontos ismeretei nem voltak, és ezért is késedelmeskedett és épp a perben kérte az igazságügyi szakértő kirendelését. A felperes a baleset bekövetkezésekor tudott a kára bekövetkezéséről, így arról, hogy egészségi állapotában kedvezőtlen változások következtek be és emiatt milyen hátrányai voltak. Ezért a kár ismeretének a hiánya nem állt fenn, ez sem volt akadálya az igény érvényesítésének, a kár mértékének a bizonyítására pedig az elévülési időn belül megindított perben lehetősége lett volna.

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a felperes követelése elévült, helyesen értelmezte és alkalmazta a követelés esedékességére [Ptk. 360. § (1) és (4) bekezdés] és nyugvására [Ptk. 326. § (2) bekezdés] vonatkozó anyagi jogi szabályokat. Miután az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet [Ptk. 325. § (1) bekezdés], a bíróság a jogerős ítéletében helytállóan utasította el a felperes keresetét.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésén és a 14. §-

án alapul.

Budapest, 2016. január 13.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő
HM